

พฤติกรรมกรรมการปรับตัวบนชีวิตวิถีใหม่ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของ
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์

ทองสา บุตรงาม, วท.ม.*

จารุมาศ แสงสว่าง, วท.ม.*

เขมิกา อารมณ, Ph.D.*

ศิริศักดิ์ มากมี, วท.บ.**

Received: January 3, 2023

Revised: June 17, 2023

Accepted: June 20, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ และ 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และสถิติทดสอบเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตและปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับดี ($M = 3.63, SD = 0.59$) และประชาชนที่มีลักษณะข้อมูลพื้นฐานด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การมีโรคประจำตัว และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันมีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกัน ($p < 0.05$) ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือประชาชนในการปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ต่อไปได้

คำสำคัญ: พฤติกรรมการปรับตัว ชีวิตวิถีใหม่ ภายหลังการระบาด เชื้อไวรัสโคโรนา 2019

* อาจารย์ประจำ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์; ผู้ให้การติดต่อ: E-mail: Jarumas.sa@bru.ac.th

** นักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Adaptive Behaviors Towards the New Normal after Covid-19 Pandemic of People in Buriram Province

Thongsa Butngam, M.Sc.*

Jarumas Sangsavang, M.Sc.*

Khemeka Ar-rom, Ph.D.*

Sirisak Makmee, B.Sc.**

Abstract

The objectives of this survey research were: (1) to investigate the adaptations to the new normal after covid-19 pandemic of people in Buriram Province, and (2) to compare the adaptive behaviors towards the new normal after covid-19 pandemic of people in Buriram Province. Research participants included a total of 400 people aged 18 years and over living in Muang District of Buriram Province. The simple random sampling technique was employed to obtain the sample group. The tool used for data collection was a questionnaire with the reliability level of 0.818. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, T-test and F-test.

Research findings indicated that the lifestyles and adaptations to the new normal after covid-19 pandemic of people in Buriram Province were at a good level ($M = 3.63$, $SD = 0.59$) and people with different basic data about gender, age, marital status, education level, income and perception of information about coronavirus disease 2019 were found to have significant differences in their adaptive behaviors towards the new normal after covid-19 pandemic ($p < 0.05$). The results of this research can be used as a guideline to help people adjust to the new normal.

Keywords: Adaptive behaviors, New normal, Post-pandemic, Coronavirus 2019

* Lecturer, Faculty of Science, Buriram Rajabhat University; Corresponding author E-mail: Jarumas.sa@bru.ac.th

* Student, Faculty of Science, Buriram Rajabhat University

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 (Coronavirus Disease : COVID-19) เป็นโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ ทั่วโลก จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวางไปหลายประเทศทั่วโลก ส่งผลให้มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2563 องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดของโรคดังกล่าวเป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern : PHEIC) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทยจึงได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตราย ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข, 2563) ณ วันที่ 1 มกราคม ถึง 24 มิถุนายน พ.ศ. 2565 สถานการณ์ทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อจำนวน 547,386,723 ราย รักษาหาย จำนวน 522,675,831 ราย และเสียชีวิต จำนวน 6,347,567 ราย และในประเทศไทยพบผู้ติดเชื้อ จำนวน 4,509,541 ราย รักษาหาย จำนวน 4,456,524 ราย และเสียชีวิต จำนวน 30,559 ราย (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2565) สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้สร้างความเสียหายอย่างเป็นวงกว้างทั้งต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านสุขภาพระดับโลก (Global Health Security) ในปี พ.ศ. 2565 เนื่องจากพบการระบาดของโรคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและยังไม่สามารถควบคุมการระบาดของโรคได้ในหลายประเทศทั่วโลกทุกภูมิภาคของโลก ซึ่งมีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในจังหวัดบุรีรัมย์ ณ วันที่ 1 มกราคม ถึง 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 พบมียอดผู้ติดเชื้อ จำนวน 49,869 ราย ยังรักษาอยู่ จำนวน 111 ราย และเสียชีวิต จำนวน 90 ราย (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์, 2565) ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตของประชาชนในวงกว้าง ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ สาธารณสุข ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงการดำเนินชีวิตแบบวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ได้แก่ การสวมใส่หน้ากากอนามัย การทำงานที่บ้าน (Work From Home) การประชุมออนไลน์ การเรียนออนไลน์ การซื้อขายสินค้า อาหารและยารักษาโรค ผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อหลีกเลี่ยงการเดินทางไปยังสถานที่แออัด และการชำระเงินผ่านช่องทางแอปพลิเคชันมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนเป็นอย่างมาก ทำให้ประชาชนมีความวิตกกังวลต่อการปรับพฤติกรรม การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมและมาตรการการเฝ้าระวัง การป้องกันดูแลสุขภาพของตนเองและมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม (สำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์, 2564) รวมทั้งการนำกระบวนการทัศน์สุขภาพใหม่ได้มาใช้เพื่อกระตุ้นให้คนในสังคมเกิดความตระหนักต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านการก่อตัวของการเปลี่ยนแปลงในปรากฏการณ์ทางสังคมที่สำคัญ อาทิเช่น การรับรู้ว่าคุณควรปฏิบัติตัวอย่างไร เพื่อให้รอดพ้นจากการติดเชื้อควบคุมพฤติกรรม การบริโภคอย่างไรให้เหมาะสมต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรค ได้แก่ การกินร้อน ช้อนกลาง เป็นต้น (พระมหาชาติชาย ญาณโสภณ, 2564)

ในปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศยกเลิกโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากการเป็นโรคติดต่ออันตราย และกำหนดให้เป็นโรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง เนื่องจากสถานการณ์การระบาดทั่วโลก

มีแนวโน้มจำนวนผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงและอัตราการเสียชีวิตลดลง การแพร่ระบาดและความรุนแรงของโรคในต่างประเทศก็มีแนวโน้มลดลง ประกอบกับจำนวนวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศมีเพียงพอกับความต้องการ ขณะที่ประชาชนได้รับวัคซีนในระดับความครอบคลุมสูง มีภูมิคุ้มกันโรคเพิ่มขึ้น จึงสมควรปรับมาตรการทางกฎหมายให้สอดคล้องกับการผ่อนคลายมาตรการต่างๆ ในประเทศและสถานการณ์ปัจจุบัน (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข, 2565) ซึ่งจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากต่อพฤติกรรมของประชาชน โดยประชาชนจะต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตแบบวิถีชีวิตใหม่ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสถานการณ์ปัจจุบันได้ วิถีชีวิตใหม่ที่เกิดขึ้นได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการศึกษาเป็นการเรียนแบบออนไลน์ การทำงานที่บ้าน การซื้อขายสินค้าและการสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ เป็นต้น

จากที่มาและความสำคัญของผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ประชาชนจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบนวิถีชีวิตใหม่ เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่รอดได้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดบุรีรัมย์ก็ถือว่าเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่ได้รับผลกระทบค่อนข้างมากเช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมกรรมการปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ โรคประจำตัว และการรับรู้ข่าวสารของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของประชาชนภายหลังจากมีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการปรับตัวร่วมกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการปรับตัวของ Roy (Roy & Andrews, 2009) รอย ที่เชื่อว่าเมื่อบุคคลเผชิญกับสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงที่เข้ามาในชีวิต บุคคลจะมีการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม โดยการปรับตัวจะขึ้นอยู่กับความรุนแรงของสิ่งที่มากระทบ และระดับความสามารถในการปรับตัวของบุคคล (Roy & Andrews, 1999) ดังนั้น ผลกระทบจากโรคระบาดโควิด-19 อาจส่งผลให้มีการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ และ กลไกการควบคุม ทำงาน

ประสานกัน แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมการปรับตัว 4 ด้าน ได้แก่ การปรับตัวด้านร่างกาย ด้านอัตมโนทัศน์ ด้านบทบาทหน้าที่ และด้านการพึ่งพาระหว่างกันซึ่งอาจจะแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคล

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม (Questionnaire) มีวิธีดำเนินการวิจัย เป็นดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 137,341 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ โดยคำนวณขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจครั้งนี้โดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Yamane, 1973) และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} = \frac{137,341}{1 + (137,341)(0.05)^2} = 400$$

ดังนั้น ในการสำรวจข้อมูลครั้งนี้ จะสำรวจข้อมูลจากตัวอย่างจำนวน 400 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยได้พัฒนาแบบสอบถามจากการประยุกต์ทฤษฎีการปรับตัวของ Roy (Roy & Andrews, 2009) โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นลักษณะข้อคำถามแบบสำรวจ 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การมีโรคประจำตัว และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการปรับตัวของประชาชนหลังจากมีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย จำนวน 8 ข้อ ด้านอัตมโนทัศน์ จำนวน 8 ข้อ ด้านบทบาทหน้าที่ จำนวน 6 ข้อ และด้านการพึ่งพาอาศัย จำนวน 8 ข้อ เป็นลักษณะข้อคำถามแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง ปานกลาง 4 หมายถึง มาก และ 5 หมายถึง มากที่สุด มีเกณฑ์ในการแปลความหมายโดยใช้ค่าเฉลี่ย (สุปราณี แดงวงษ์ และคณะ, 2565) เป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.01 – 5.00 หมายถึง พฤติกรรมการปรับตัวอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.01 – 4.00 หมายถึง พฤติกรรมการปรับตัวอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 2.01 – 3.00 หมายถึง พฤติกรรมการปรับตัวอยู่ในระดับค่อนข้างดี

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.00 หมายถึง พฤติกรรมการปรับตัวอยู่ในระดับไม่ดี

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC) พบว่าทุกข้อคำถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.68 จึงถือว่าเป็นไปตามเกณฑ์ และหลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามทดลองใช้กับกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นขอบแบบสอบถามด้วยวิธีการของแอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 มีค่ามากกว่า 0.70 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร, 2555) ซึ่งหมายความว่า แบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตามหนังสือเลขที่ อว 0624.7/ว 331 รับรองวันที่ 18 พฤศจิกายน 2565 ว่าเป็นโครงการวิจัยที่มีลักษณะตามเกณฑ์ที่สามารถได้รับการยกเว้นการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย ซึ่งในการการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยและคณะได้แจ้งวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยและให้รายละเอียดและข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับโครงการวิจัยและสอบถามความสมัครใจต่อการร่วมโครงการวิจัย รวมทั้งได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล รายละเอียดของโครงการวิจัย และข้อมูลที่เก็บรวบรวมจะถูกเก็บเป็นความลับ ไม่ถูกเปิดเผยข้อมูลในลักษณะเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม และการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อสุขภาพและสิทธิการรักษา จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนและวิธีการที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

5.1 สถิติพรรณนา วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการปรับตัวบนชีวิตวิถีใหม่ของประชาชนภายหลังจากมีการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติอนุมาน วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการปรับตัวบนชีวิตวิถีใหม่ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำแนกตามข้อมูล พื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ สถิติทดสอบที (t-test) และสถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 มีอายุอยู่ในช่วง 21 – 30 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 มีสถานภาพโสดจำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 มีรายได้โดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 310 คน ร้อยละ 77.50 และติดตามข่าวสารการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากโทรทัศน์/วิทยุ จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 47.30

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการปรับตัวชีวิตวิถีใหม่ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวชีวิตวิถีใหม่ ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 ซึ่งมีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวด้านร่างกาย ($M = 3.91, SD = 0.60$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านบทบาทหน้าที่ ($M = 3.67, SD = 0.56$) ด้านอัตรมาโนทัศน์ ($M = 3.60, SD = 0.73$) และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านการพึ่งพาอาศัย ($M = 3.34, SD = 0.45$) โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการปรับตัวชีวิตวิถีใหม่ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

พฤติกรรมกรรมการปรับตัว	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการปรับตัว
พฤติกรรมกรรมการปรับตัวด้านร่างกาย	3.91	0.60	ดี
พฤติกรรมกรรมการปรับตัวด้านอัตรมาโนทัศน์	3.60	0.73	ดี
พฤติกรรมกรรมการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่	3.67	0.56	ดี
พฤติกรรมกรรมการปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัย	3.34	0.45	ดี
พฤติกรรมกรรมการปรับตัวโดยรวม	3.63	0.59	ดี

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรมการปรับตัวบนชีวิตวิถีใหม่ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า พฤติกรรมการปรับตัวบนชีวิตวิถีใหม่ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การมีโรคประจำตัว และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการปรับตัวบนชีวิตวิถีใหม่ภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ข้อมูลส่วนตัว	n	พฤติกรรมการปรับตัว		ค่าสถิติ	Sig.
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
เพศ					
ชาย	158	3.56	0.51	2.102 ^t	0.036*
หญิง	242	3.67	0.46		
อายุ				14.772 ^F	<0.001**
อายุต่ำกว่า 20 ปี	63	3.38	0.58		
อายุ 21 - 30 ปี	115	3.60	0.52		
อายุ 31 - 40 ปี	68	3.86	0.45		
อายุ 41 - 50 ปี	73	3.81	0.44		
อายุ 51 - 60 ปี	56	3.61	0.41		
อายุมากกว่า 60 ปี	25	3.21	0.42		
สถานภาพสมรส				4.190 ^F	0.016*
โสด	184	3.67	0.46		
สมรส	183	3.62	0.46		
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	33	3.41	0.61		
ระดับการศึกษา				28.255 ^F	<0.001**
ไม่ได้เรียน	29	2.97	0.60		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	95	3.46	0.40		
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	66	3.76	0.43		
ปวส./อนุปริญญา	24	3.59	0.43		
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	186	3.77	0.38		
รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน				26.898 ^F	<0.001**
ต่ำกว่า 5,000 บาท	74	3.15	0.48		
5,001 - 10,000 บาท	58	3.70	0.49		
10,001 - 15,000 บาท	104	3.62	0.40		
15,001 - 20,000 บาท	71	3.77	0.37		
20,001 - 25,000 บาท	43	3.80	0.36		
มากกว่า 25,000 บาท	50	3.89	0.36		
โรคประจำตัว				6.360 ^t	<0.001**
ไม่มี	310	3.71	0.44		
มี	90	3.34	0.50		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	n	พฤติกรรมปรับตัว		ค่าสถิติ	Sig.
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน		
การรับรู้ข่าวสาร COVID-19				3.275 ^F	0.039 [*]
โรงพยาบาล/โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/อสม.	91	3.52	0.51		
โทรทัศน์/วิทยุ	189	3.64	0.50		
สื่อสังคมออนไลน์ (Facebook Line)	120	3.69	0.42		

^t = t-test independent ^F = F-test ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

พฤติกรรมปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับดี และพฤติกรรมปรับตัวในด้านร่างกาย ด้านอัตมโนทัศน์ ด้านบทบาทหน้าที่ และด้านการพึ่งพาอาศัยอยู่ในระดับดี เนื่องจากในปัจจุบันนี้เป็นยุคเทคโนโลยีทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีการป้องกัน และควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ดี ทำให้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทยดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่และผู้เสียชีวิตลดลง เนื่องจากประชาชนได้รับการฉีดวัคซีนไวรัส โคโรนา 2019 และการฉีดเข็มกระตุ้นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประเทศไทยมีการบริหารจัดการโรคระบาดได้ดี มีความพร้อมในการเผชิญปัญหาและปรับตัวไปตามสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลจากการที่ประชาชนให้ความร่วมมือกับรัฐบาล ปฏิบัติตามคำแนะนำการป้องกันโรคส่วนบุคคล (กระทรวงแรงงาน, 2565) จึงทำให้ประชาชนสามารถปรับวิถีการดำเนินชีวิตแบบวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุปราณี แดงวงษ์ และคณะ (2565) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่หลังการระบาดของโรคโควิด 19 ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่าผู้สูงอายุมีพฤติกรรมปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่หลังการระบาดของโรคโควิด 19 อยู่ในระดับดีมาก โดยผู้สูงอายุมีพฤติกรรมปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่หลังการระบาดของโรคโควิด 19 ด้านร่างกายและด้านอัตมโนทัศน์อยู่ในระดับดีมาก และด้านบทบาทหน้าที่และด้านการพึ่งพาอาศัยอยู่ในระดับดี

พฤติกรรมปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ โรคประจำตัว และการรับรู้ข่าวสารของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกันมีพฤติกรรมปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ หลังสถานการณ์การแพร่

ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะบุคคลและปัจจัยด้านต่าง ๆ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เพศหญิง อายุอยู่ในช่วงวัยทำงาน สถานภาพโสดหรือสมรส มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีรายได้สูง ไม่มีโรคประจำตัว และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประชาชนมีการป้องกันและดูแลสุขภาพของตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับ มนพัทธ์ อารัมภ์ และคณะ (2554) ที่พบว่า ได้รับข้อมูลข่าวสารของโรคโควิด 19 จากสื่อโทรทัศน์ หรือสื่อจากบุคลากรสุขภาพของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล มีเนื้อหาสำหรับการปฏิบัติตัวบนวิถีชีวิตใหม่ สามารถส่งเสริมพฤติกรรมการปรับตัวได้ เช่นเดียวกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกศรินทร์ วิงพัฒน์ และโชติ บดีรัฐ (2565) ซึ่งได้ศึกษาผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการปรับตัวของผู้สูงอายุในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรณีศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึง อำเภอมะนัง จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการปรับตัวของผู้สูงอายุในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แตกต่างกัน

สรุปได้ว่าพฤติกรรมปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล และจะเห็นได้ว่ากลุ่มเปราะบางซึ่งเป็นผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่ต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมปรับตัวต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนและกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีคะแนนเฉลี่ยระดับพฤติกรรมปรับตัวน้อยที่สุด ดังนั้น ควรสร้างหรือพัฒนากิจกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ที่เหมาะสมกับลักษณะของช่วงวัย และการศึกษา และเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างความสุขลดอุปสรรคในการปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่ให้กับประชาชนได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องและขยายกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัดบุรีรัมย์ และเขตพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงภาพกว้างของพฤติกรรมปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านสาธารณสุขต่อไปในอนาคต

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีลักษณะเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปรับตัวเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนเพื่อส่งเสริมการปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงแรงงาน. (2565, 24 มิถุนายน). *เตรียมปรับโควิด-19 ออกจากโรคระบาด เข้าสู่โรคประจำถิ่น ตั้งแต่วันที่ 1 ก.ค. นี้เป็นต้นไป*. <https://www.tosh.or.th/covid-19/index.php/news/37-19-1>
- กระทรวงสาธารณสุข, กรมควบคุมโรค. (2565, 24 มิถุนายน). *รายงานสถานการณ์ COVID-19 ในประเทศไทย ระลอกเดือนมกราคม 2565 ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 24 มิถุนายน 2565*. https://media.thaigov.go.th/uploads/public_img/source/240665edit.pdf
- เกศรินทร์ วิงพัฒน์ และโชติ บดีรัฐ. (2565). ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการปรับตัวของผู้สูงอายุในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรณีศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบุง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(7), 137-148.
- บุญใจ ศรีสถิตยน์รากร. (2555). *การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย: คุณสมบัติการวัดเชิงจิตวิทยา*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ท้องที่นอกราชอาณาจักรที่เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตราย กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID -19)). (2563, 5 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 52 ง. หน้า 13-14.
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ยกเลิกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 พ.ศ. 2565. (2565, 20 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 223 ง. หน้า 1.
- พระมหาชาติชาย ญาณโสภโณ. (2564). “สติ” ตื่นรู้อยู่เสมอ : กระบวนทัศน์ใหม่เพื่อการปรับตัวของสังคมมนุษย์ ในสภาวะวิกฤติของโรคระบาด. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 1(5), 41 - 56.
- มนพัทธ์ อารัมภ์, อนันต์ ไชยกุลวัฒนา, นิตยา สุวรรณเพชร และยมนา ชนะนิล. (2554). การปรับตัวและการสนับสนุนด้านสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี. *วารสารศรีนครินทร์เวชสาร*, 26(3), 196-206.
- สถิติจังหวัดบุรีรัมย์. (2564). *รายงานวิเคราะห์สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ.2564*. <http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13 /ด้านสังคม/สาขาสุขภาพ/วิเคราะห์โควิด19/Northeast/buriram.PDF>
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์. (2565, 6 กรกฎาคม). *สถานการณ์โควิด 19 บุรีรัมย์ ระลอกใหม่ (1 มกราคม 2565 ถึงปัจจุบัน*. [Image attached]. Facebook.

<https://www.facebook.com/brhealth/posts/pfbid0ynjFMAkn8HBPgg2DkYhQf7LniCZQmMKrkK8j2NMZdYn4sxBQcQiF2Vs6vakVvAhal>

สำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์. (2564). รายงานวิเคราะห์สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2564.

<http://buriram.nso.go.th/images/attachments/article/404/covid%2019-64.pdf>

สุปราณี แดงวงษ์, ศากุล ช่างไม้ และศิริเมศรี โภโค. (2565). พฤติกรรมการปรับตัวบนวิถีชีวิตใหม่หลังการระบาดของโรคโควิด 19 ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. *วารสารพยาบาล*, 71(2), 57-63.

Roy, C., & Andrews, H. (2009). *The Roy adaptation model* (3rd ed.). Pearson Education.

Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. Harper & Row.